

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 cor
1/2 an 12 cor.,
1/4 an 6 cor.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil. a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirea” în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Literatură bisericească.

Ținem să dam câteva lămuriri cetitorilor noștri, cari în vremea din urmă ne întreabă tot mai stăruitori: ce e cu societatea literară, proiectată în convenirea din palatul II. Sale Episcopul de Oradea mare, în iarna anului trecut.

Noi am fost cei dintâi, cari am salutat cu toată căldura inimii noastre această mișcare nobilă, care înseamnă un pas înainte în literatura noastră bisericească și în cărțile cu conținut moralizator, ce s'ar răspândi în sânul credincioșilor noștri în zeci și zeci de mii de exemplare.

La vremea sa, când statutele acestei reuniuni bisericești-culturale au fost acceptate în liniamente mari, de către membri conducători ai reuniunii, tot noi am scris două articole de fond, exprimându-ne bucuria, că societatea mult dorită e în pragul pașirii sale în lume.

Mai resta o singură consfătuire a căpeteniilor noastre bisericești și soataea pașia în plină activitate.

Consfătuirea aceasta era să se țină cu prilejul serbărilor culturale din vară. Poate înțelege însă ori cine, că cu acest prilej, când s'au aglomerat în orașelul nostru atâtea mii de oameni, când am trecut cu toții prin atâtea emoții zguduitoare, ce s'au succedat cu repeziune vertiginoasă în intervalul scurt a lor două zile de entusiasm obștesc; — nu s'au putut ținea consfătuiri în această direcție, când fiecare clipă ne era angajată și când succesul strălucit al serbărilor ne copleșise cu totul.

Noi cei din jurul acestui organ al preoțimei noastre, nu facem parte din comitetul organizator al acestei mișcări culturale-bisericești, și pentru moment, nu putem da decât lămuririle, cari ne-au ajuns și nouă la urechi, în ce privește acest avânt — atât de dorit — în literatura noastră bisericească. Putem să încredințăm însă pe cetitorii, cari ne solicită un răspuns în chestia aceasta, că întrucât se va face apel și la forțele noastre modeste, vom face totul, ca să ducem la izbândă steagul crucii, la umbra căruia

am crescut și am muncit și noi, după cât ne-au iertat puterile.

Putem să încredințăm pe cititorii noștri, că comisia înalților dignitari bisericești, cari conduc destinele acestei societăți, s'au întrunit chiar în zilele aceste, pentru a lua o hotărâre definitivă în chestia aceasta. Și nu avem nici un moment de ezitare, când spunem, că societatea va intra în plină activitate cu începutul anului 1912.

Vom fi mândri, dacă »Unirea» va putea să apără atunci zilnic, și vom munci cu toată însuflețirea la biblioteca de popularizare, ce se proiectează, și la toate celelalte produse ale tiparului, cari se impun din ce în ce mai imperativ, în aceste zile ale necredinții, când scrisul plin de venin al dușmanilor bisericii, începe a pătrunde tot mai mult, chiar în sanctuarul satelor noastre, atât de ferite până acum de otrava sfaturilor primejdioase.

Noi am fost cei dintâi, cari ne-am încântat de această idee mântuitoare, care exprimă în definitiv, interesul

FOIȚA.

Din pribegie.

Deșartă e poteca lungă,
Sub a ninsorii rară plasă,
Iar lupii urlă sus la strungă...
Când Doamne, o s'ajung acasă?

O pată galbenă, o pată,
E soarele la asfințit,
Prin norii ca un lan de vată,
Străbate-un șuer oțelit!

Rămân muscelele ntr'oparte,
Și 'n vale fumegă cătunul;
Mi-i inima ferbinte foarte,
Că-mi vine să-mi arunc zăbunul!

G. Seche.

Impresii din munții Giurgeului.

„Doamne, o simpatie tainică, o iubire adâncă, ce merge uneoria până la paroxism, mă leagă de munți. Simt, că fără de ei m'ași prăpădi! Din mică copilărie, ei mi-au fost tovarășii cei mai nedespărțiți. M'au învățat să admir frumseța virgină a naturii: zână fermecătoare, cu păr de aur, haină țesută din raze fine de soare, fire de flori, pulbere de diamante. M'au alintat ca pe un copil desmierdat, vărsându-mi în sân din cornul îmbelșugării comoare neprețuite. Dragii mei munți! Copii alintați ai lui Dumnezeu! Voi primiți celea dintâiu sărutări ale soarelui, când răsare mândru ca un făt frumos din bazme și umple toată lumea de veselie. Voi primiți celea din urmă sărutări, prin cari își i-a rămas bun dela voi între lacrimi. Voi vă înălțați fruntea senină spre cerul cu bolta azură, fiind mai aproape de Dumnezeu, izvorul luminii și a vieții. Voi trăiți o

vieață de sihastru, într'o atmosferă blândă de pace, curată și sfântă, unde nu pătrunde zgomotul lumii, cu deșertăciunile și poftetele sale nebune. Bătrâni venerabili! Preoți cu frica lui Dumnezeu! Voi păziți altarele Domnului cu cinste, duceți o vieață imaculată și nimic nu turbură cerul senin al sufletelor voastre. Ființa voastră e un imn perpetuu închinat Creatorului, o apoteoză a perfecțiunilor sale divine. Da! Voi sunteți chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Cinste și onoare Voauă!”

Astfel de gânduri îmi frământă creerii, iubiți cetitori de câte ori am fericirea să trec sub bolta umbrită a padurilor de brad, haina regală a munților împărați. Mă renasc parecă și ca un vultur falnic mă ridic pe aripile gândirii la Dumnezeu. Astfel de gânduri puteți ghici ușor, roiori, m'au năpădit și astă vară, când m'am reîntors pe o clipă în sânul familiei din Tulgheș și am putut îmbrățișa earășii munții iubiți și am putut să le strâng mâna venerabilă scorojită de noianul vremii.

preoțimii și al arhierilor pentru deosebita importanță a *presei creștine*, alături de avântul altor produse ale tiparului, cari se obtrud din ce în ce mai mult în casele noastre.

Când s'a ridicat stindardul acestei activități înălțătoare, am asigurat pe toți șovăitorii și pe toți oamenii de rea credință, că gândul nostru nu e de a ridica mersul despărțitor între fiii aceluiaș neam, ci acela de a ne apăra *credința*, în care au crescut părinții noștri și de a da poporului credincios cât mai multă lectură folositoare, în cadrele credinței și a principiilor creștine.

Am stat și stăm în serviciul sfintei noastre biserici și nu ne-am abătut nici o clipă dela linia dreaptă a datoriei noastre de buni români, pentru care am intrat și în pușcărie, când ni-s'a cerut să dăm seama de scrisul nostru.

Nu poate să aibă deci nimeni nici o îndoială, când, credincioși programului lăsat de iluștri noștri antecesori, nu aveam destule cuvinte de laudă pentru acea nobilă mișcare, pe care sperăm să o vedem înfăptuită în scurtă vreme.

În vreme când fițuicele și broșurile volante ale socialistilor pătrund cu obrăznicie în sanctuarul satelor noastre, e vremea să ne stringem rândurile și să ne facem și noi propaganda

cinstită de muncitori adunați sub steagul sfânt al crucii și al conștiinței naționale.

Blajul și-a făcut datoria și sub acest raport al slovei tipărite.

»Unirea« a apărut de trei la săptămână, luând asupra-și sarcina înțreită a cheltuielilor, alături de entuziasm nu prea mare al cetitorilor; tovarășii nu mai puțin însuflețiți dela »Cultura creștină«, muncesc și ei din greu și la sfârșitul anului, când va fi să ne facem bilanțul, nu știm dacă acesta va fi tocmai înveselitor.

Noi am făcut începutul, în credința firmă, că mii de preoți și milioane de credincioși stau la spatele nostru.

Vom încheia anul acesta cu deficit — n'are ce face! Vom reuși mai bine pe anul ce vine, sau pe celalalt — și atunci activitatea noastră va fi mult facilitată prin o societate puternică, ce ne va sprigini, de câte-ori neajunsurile materiale ne vor îngunehia.

Noi credem și *suntem convinși* despre acest apropiat viitor al Si-onului român.

Cetitorii noștri să nu-și peardă nici ei nădejdea, căci niciodată n'a avut presa noastră bisericască un viitor așa de sigur, ca tocmai acela al zilelor de azi.

Meditațiune.

Responsabilitatea grea a preotului împreună cu înalta sa misiune.

(Continuare și fine).

O oaste numai atunci poate avea speranța învingerei dacă este unită prin spiritul disciplinei începând dela conducătorul ei până la cel din urmă gregaru. Oare clerul bisericii noastre nu este o oaste a căreia conducător nevăzut este Hristos, iar cei văzuți în fruntea ei sunt Arhierii?! Ostașii lumii joară credință împăratului și craiului pe steag; iar noi am jurat pe sf. Cruce. Oare n'am frânt noi jurământul supunerii, ascultării canonice față de Arhierul nostru, prin călcarea disciplinei bisericii canonice? Ascultat-am precum a ascultat Hristos de Tatăl ceresc, iar apostolii de Hristos și mers-am unde ne-a trimis Arhierul nostru spre a vesti cuvântul lui Dumnezeu? S'au ne-am împotrivit și am rupt legătura disciplinei canonice?

O icoană tristă a disciplinei canonice destrăbălate, să nu zic a anarhiei bisericesti ne prezintă stările din dieceza noastră; și trebuie să recunoaștem în amărăciunea sufletelor noastre că: noi, Clerul purtăm vina acestor stări deplorabile, noi dăm uitării cuvintele cuprinse în testamentul lui Hristos nouă lăsat, deși în fiecare Joi mare seara îl cetim din sfintele patimi a Domnului nostru Isus Hristos: „Nu voiu m'ați ales pe mine, eu v'am ales pe voi și v'am pus ca să mergeți și roadă să aduceți și roada voastră se rămână“. Deci Hristos ne împune să mergem unde ne trimite prin Arhierul nostru, iar nu să resculăm poporul pacinic din alta parohie prin beuturi și făgăduința de micșorarea venitelor preoțești, ca să ne

Nu vi-s'ar părea cumva ideile mele prea îndrăznețe, prea cutezate? izvorite din o fantezie prea aprinsă? Cred că nu! Doară însuși regele David în psalmii săi nemuritori i-a cântat ca nime altul. „Ridicat-am ochii mei la munți, de unde va veni ajutorul meu“, „Auzi-ne pe noi, Dumnezeuule mântuitorul nostru, sperarea tuturor marginilor pământului și a celor de pe mare departe, celce gătești munții întru tăria Ta, încins fiind cu putere“, „Lăudați pe Domnul... munții și toate dealurile, lemnele celea roditoare și toți cedrii“, „Cine se va sui în muntele Domnului, sau cine va stă în locul cel sânt al Lui?“, „Muntele lui Dumnezeu, munte gras, munte încheat“...

Vedeți! munții simbolizează tăria lui Dumnezeu; sânt tronul mării Sale; sânt raiul lui Dumnezeu pe pământ.

Dar fiindcă impresiunile, întipărite în suflet din partea acestor sfetnici ai cerului cu litere de foc, sunt așa de multe și variate, cât nu le-ași putea reproduce fidel, dacă ași lăsa fanteziei frâu liber, — vreau să le concretizez pe toate în descrierea unei excursiuni făcute pe munții Bicazului; excursiune, care mi-a evocat în suflet toate icoanele frumoase ale trecutului, ce te farmecă blând cu mirajul său, — făcându-mă să retrăiesc toate impresiile dulci ale copilăriei.

Fie descrierea aceasta un prinos ofe-

rit munților din partea unui fiu recunoscător.

Intr'o dimineață de Iulie, — până a nu răsări încă soarele de după dealul Bistra mare, care-ți închide zarea spre Ceahlău, regele munților Moldovei, — pornim patru inși: un student dela liceul din Blaj, Vasile Moldovan, absolvent în teologie, subscrisul și un copil din Telec ca însoțitor, spre Găunosul (Lyukas), un crater stins, nu tocmai departe de S. Nicolaul Giurgeului (Gyó-Szent-Miklós). Eram îmbrăcați ușor, și aveam merinde destulă pentru o zi întreagă. Se îngrijise de noi, cu delicatețea de mamă, amabila doamnă Maria Cojocariu, preoteasa din Telec, soția vrednicului preot Alexandru Cojocariu. Eram somnoroși și indispuși. Ne deștep-taserăm prea iute din brațele moi ale Zeului Morfeu. Dar aerul rece de dimineață ne învioră incurând, tornând în oasele, ostenite de alergarea zilelor trecute, elixir de viață.

Înfiripând o conversație animată, cântând și răzând, o luăm voinicește la drum spre miază noapte-apus pe părul Telecului în sus, care haiduc cu cușma într'o ureche, cântă cântece de vitejie.

Nu-i prea dăm multă atenție flăcăului voinic, care cântă așa de dulce anume pentru noi și ar dori să-i ascultăm, să vorbim cu el, să-i strângem mâna. De

ciudă se mânia, rostogolindu-și furios undele, prăvălindu-le spumegând peste bolovani și stânci...

Nu suntem nici la jumătatea dealului Telec — primul munte ce urcăm — și iată-ne în spate cu săgețile înfocate ale soarelui, răsărit de după Bistra mare. El, stăpânul ceriului, va fi având gândurile celea mai curate, vrând să reverse pretutindeni belșugul de viață, ce-i clocote în sân. Dar nouă, ivirea lui, nu ni tocmai plăcută. Broboane de sudoare, străformate în diamante strălucitoare, ni-se ivesc pe frunte și încep să curgă șiroae pe față. Nu răzbim să le ștergem cu basmaua, pe care n'o mai lăsăm din mână. Câte-o boare de zefir ne mângăie din când în când, sărutându-ne lin. E suflarea unor ființe mistice, cari plutesc prin văzduh, și ne ating cu aripile lor diafane.

Podișul peste care trecem, e sămănat cu iarbă frumoasă, netedă ca mătasa. Nicăiri flora nu e mai frumoasă și bogată ca aci. Coasta e un covor zmălțuit cu florile celea mai drăgălașe, covor persian, țesut de mâna măiastră a lui Dumnezeu. Și ce miros îmbătător și puternic răspâdesc! Nici chiar parfumurile vestite orientale, nu s'ar putea asemăna cu balsamul răspândit de acestea ființe plâpânde, plâzmuite din partea Celui bătrân de zile, cu atâta delicatețea. M'ași închină înaintea pictorului, care ar reuși să-mi reproducă pe

seară de preot și încă cu amenințare, că de nu ne va pune arhierul în aceea parohie, poporul să va face nențit. Oare care preot are mai mare autoritate într-o parohie și gura liberă de a sbiciși păctul, cel dobândit cu aldămaș, sau cel trimis de Hristos și Arhieru? Cine a rupt legaturile disciplinei canonice bisericesti, nu poporul, că înaintea poporului în vremile bătrâne a fost sfântă dispozițiunea Arhierului și nu să mai auzia să închidă poporul biserica înaintea preotului dispus de cătră Arhieru, că poporul era de convingere că cheia casei lui Dumnezeu, deși pe acele timpuri era de lemn — e al lui Dumnezeu și a vlădicului. Cine a pus pe buzele poporului român gr-cat. cuvântul de neunire și în acele părți unde nici de veste nu era cunoscut: preoțimea resvretitoare și înconștie de misiunea sa dumnezească. Cine a introdus anarhia în diecesa noastră? preoții înconștii de chemarea lor cu grea respuzaveritate împreunată; anarhie în așa măsură că Arhierul azi nu mai este în stare de a trimite — conform mandatului primit dela Hristos, păstori la turmele cele sufletești.

Chemarea preoțimei este impusă de Hristos ca să fie unită în corp moral solidar prin legătura dragostei frățești. Iată cuvintele cele dulci a testamentului lăsat nouă de cătră Hrisos: „Pace dau vouă, nu cum dă lumea dau vouă; eu sum într'u tatăl meu și voi într'u mine, și eu într'u voi”. „Aceasta este porunca mea, ca se va iubiți unul pe altul, cum v'am iubit pe voi, mai mare dragoste de aceasta nimenia n'are, ca să-și pună cineva sufletul pentru prietenii lui, voi prietenii mei veți fi, dacă veți face, câte poruncesc eu vouă”. Iată cuvintele cerești a testamentului lăsat nouă de Hristos; ne leagă de suflet: pacea, unirea solidară și dragostea. Cuvintele testamentelor lumesti încă le primesc cu evlavie, plăcere și supu-

nera aceea, cărora le sună testamentul și le implinesc cu toată conștientiositatea.

Oare noi dela cine am primit ea moștenire testamentul dragostei și unirii solidară frățești? Dela Hristos, care ne-a trimis pe noi tocmai așa precum l'a trimis pe el tatăl.

Să ne întrebăm conștiința sufletului: că sfânt e înaintea noastră ca preoți testamentul lui Hristos și implinim noi cu conștientiositate punctele acelui testament, pe care e imprimată pecetea sângelui său vărsat pentru noi? Durerea durerilor! Nu eu, ci fiecare dintre noi dacă vom lăsa azi să resufe liberă de cătuși conștiința noastră însa-și, conștiința noastră ne va părți, că nu ne-am ținut de cinosura vieții noastre preoțești ci ne-am abătut dela aceea, că deși ne poreclim unu pe altul înaintea lumii frați într'u Hristos, nu suntem frați adevărați precum pretinde testamentul lui Hristos, și sărutările cari ni-le dăm unui altuia sunt sărutările lui Iuda; pentrucă în loc să ne iubim imprumutat subșăpăm unul altuia auctoritatea, liniștea și pacea cu poporanii; dacă devine vacantă o parohie pe sub mână pășim la tocmele micșorătoare de veniturile preoțești cu poporeni, de și știm că deja Ilustrul Arhieru a desemnat și denumit păstor sufletesc pentru aceea parohie și așa de o parte turburăm pacea poporului, de altă parte micșoram auctoritatea cărmei diecesane și a clerului, nimicim veniturile preoțești. Așa căt nu poporul, ci preoții au stricat și strică parohiile; așa căt pentru stările anarhice ce s'inundat terenul bisericii și diecezei noastre, înainte de toate noi purtăm vina.

Oare ținuta noastră de preot, ori unde ne aflăm și între toate împrejurările, corespunde misiunii noastre sublime? Ne va răspunde fiecăruia conștiința preoțească!

Că oare punem în lucrare faptele în-

durării creștinești față de cei lipsiți, că ștergem lacrimile și alinăm suspinele celor ce recurg la inima noastră, până când ne va lua la întrebare Dreptul Judecător în ziua cea mare a resplătirii.

Că oare lăcomia după câștigul material nu ne-a tentat și lângă sacrariul altariului Domaului să-l liniștească pe fiecare dintre noi și pe toți răspunsul conștiinței sale preoțești.

Isuse Hristoase! care ne-ai ales din lume, oameni păcătoși și ne-ai investit tocma cu aceea misiune înaltă cerească, cu care ai fost tu trimis în lume dela Tatăl spre rescumpărarea neamului omenesc, privește din Tronul măriei Tale spre noi servitorii tăi coadunați în numele tău în aceasta dumnezeiască casă și plecând genunchii inimii și sufletului nostru înaintea crucii tale, pe care ai adus jertfă cruntă pentru mântuirea noastră, atinge-ne cu darul tău sufletele și inimile noastre și pornește dintrânsele izvorul lacrimilor pocăinții, primește-ne precum ai primit pe fiul cel rățăcit care s'a întors; ajută-ne Doamne, ca să putem corespunde misiunii noastre sublime, cu care tu ne-ai investit, și dupăce, Tu Doamne, ne-ai ales pe noi din lume Te rugăm între lacrimi și suspinuri, — fa-ne Doamne parte între aleși tăi și într'u împărăția ta cea cerească! Amin.

Alimpiu Barbuloviciu.
vicariu.

Ordinul de zi al A. S. R. Principelui Ferdinand. La lăcheierea marilor manevre, principele Ferdinand al României, a edat următorul ordin: „Ostași, Fiiuța unui neam se bizuie pe o armată puternică și gata de a înfrunta toate oboseșile și primejdiile unui rășboiu.

Am avut o deosebită plăcere de a constata, cu ocazia concentrărilor și marilor

pânză, farmecul unei poeni de munte, bogate în flori, care îți prezintă frumșeți caleidoscopice sute și mii, ori unde ți-ai roti privirile. — Acolo vezi desfășurându-și podoaba aleasă: viperica, cu flori vinete și roșii, trunchiul pârș și frunzele lungi, subțiri și ascuțite ca o lance; plumănărica, cu caliciul ca un pocal de rubin; verbascul, galben ca mândrul soare, cu staminii roși; digitalisul, de asemenea galben cu figura lui așa de ciudată; lacrimioarele sălbatică, cu frunzele în formă de scut și florile albe, ce spânzură ca niște clopoței mici și drăgălași; garoafa svelță și pururea rușinoasă, subțirică, cu petale gingașe și roșii ca bujorul; floarea paștilor, albă și galbenă, invoaltă, cu petalele desfăcute, ca să-și admirăm mai bine frumșeța feciorelnică, diferitele specii de ranunculus (flamula, acer, lingua) cu frunza resfirată ca o mână sau în forma sabiei și floarea galbină ca chihlimbarul; viorelele zmerite și frumoase ca cerul; diferitele specii de trifoiu, cu floarea în forma căciulei; ochiul bouului, romonița și mai știe Dumnezeu câte altele. E atâta vieată în lumea lor! Atâta armonie! Freamătă lin, când le sărută vântul, și cântă lui Dumnezeu, grădinarului înțelept, care, le-a sădit. Atâtea sămânții și totuși trăesc laolaltă! Numai oamenii, neamurile diferite ale pământului, nu-și încap în piele, se rășboesc mereu: homo homini lupus.

Răpiți de această priveliște frumoasă, uităm năcasul ce ni-l face soarele. Maiestatea Sa luminată, pare-că ar fi jurat în aceste momente anume răzburare contra noastră, pentru-că cutezăm să-i usurpăm domnia, răpindu-i sceptrul, cu care stăpânește munți și câmpii. Ne frige, ne dogorește, căt ne trece pofta de urcat și ne punem la umbra unui alun, rățăcit pe aceste meleaguri străine. Ce bine ne tihnește odihna la sânul lui! Ne uităm în jur. Pretutindeni fânațe de ale Telecanilor, cari muncesc bieții în pământ străin. Dealurile și munții aceștia, căți îi cuprinde zarea spre miazăzi-răsărit și miazăzi-apus, sunt a cetățenilor din sf. Nicolaul-Giurgeului. Pentru bani scumpi li dau cu arândă Bicăzenilor. Din 6 în 6 ani reinoesc contractul, având drept să le și abzică dacă le vine la socoteală și să-l scoată din moșie. Pe aci dară nu s'a șters încă iobăgia din 48. Sărmanii Români! Și când te cugeți, că munții aceștia sute de kl. au încăput pe mâna lor numai sub Iosif al doilea! Moldova, pe atunci gema încă sub jug turcesc.

Schimbăse-va cândva această stare de nesuferit? Nu știm! Deocamdată știm atâta, că poporul geme așteptând vremuri mai bune: doară, doară se vor înmuia stăpânii de azi și vor permite Românilor să-și răscumpere aceste locuri. Nu o fac toate popoarele -culte? . . . En-

glezii cu Irlandezi? . . . Gânduri întunecate, trec croncănind ca un stol de corbi prin zarea minții și mă fac melancolic. Ca să nu mă oprime le alung bruscă și pornesc iarăși la drum.

La vre-o cinci-zeci de pași înaintea noastră e vârful dealului Telec „Galbin-paiu” cum ne spune micul Cicerone: un stan de peatră, care, geniu bun, stăpânește Telecul și Valea-Jidanului, ferindu-le de rele. În câteva minute ajungem în vârf, unde osteneala urcatului ni-se răsplătește cu vârf și îndesat. O panoramă superbă se deschide înaintea ochilor uimiți. În fața noastră se înalță „Curmătura” coastă acoperită cu brad, de unde străbate lătrat de câini și behăit de oi. În dreapta se ridică „Tosorocul”, munte pleșuv, înalt și foarte lung, cu coaste țepișe, ascuțit ca un briciu. Dincolo de el își arată capul semeț, Hîgheșul, loc vestit de pășune a unei părți a Telecanilor. În dosul nostru Bistra mare și Ceahlăul falnic, fruntea căruia cărunță, o acoper norii, hlamida lui regală. Iar în stânga, se arată, continuarea dealului Telec „Fundoaia”. Ce bine îți pare, când te afii încunjurat de toate laturile, de hora aceasta de munți. Ți-se par valurile uriașe ale mării, stărnite de un uragan puternic, cate le zbiciuește și le rășcolește, acuși izbindu-le furios de bolta cerească, acuși apăsându-le în mânia-i oarbă spre atunzile neantului. Mă visez pe puntea vapo-

manevre, că armata e bine pregătită pentru menirea ei și că nu sunt oboșeli, pe cari voi, acei cari ați luat parte la aceste manevre, nu le puteți învinge voioși!

„Deopotrivă recunoscător vouă și celorce Mi-au ajutat a conduce manevrele, vă arăt mulțumirile Mele și vă urez a urma pe calea muncii rodnice, pe care ați apucat cu atâta succes spre fala țării și a armatei.

„Acest ordin de zi se va citi de către șefii de corp, trupei adunate sub arme, la cel dintâiu apel“.

Tisza la Arad. În 19 a. c. a sosit Tisza Istvan la Arad însoțit de o mulțime de aderenți personali ai săi, ca să-și spună cuvântul în chaosul politic provocat de obstrucție. A fost așteptat la gară de toate notabilitățile orașului, de unde a mers la hotelul central. Vorbirea și-a ținut-o în fața unui public numărös — teatrul de vară, unde numai cu bilet de intrare se putea pătrunde. — Vorbirea lui Tisza e de data aceasta o lămurire asupra situației. Maghiarii au mare interes. ca să evite conflictul cu Coroana și să voteze reformele militare de azi. „Altcum cum vom putea purta o politică de naționalități sănătoasă, cum vom putea să ne ținem supremația în monarhie față de Austria“. Vorbirea n'a lăsat ceva impresii adânci.

Scumpirea traiului. Iată o temă foarte actuală, ce preocupă de prezent pe toată lumea. În fiecare țară conducătorii guvernelor își dau aerul, că studiază chestiunea în toată desvoltarea ei, când e la adică, n'auzim sau cetim de nicăiera, să se

rului „Kaiserin Auguste Victoria“ legănat de valuri furioase, în drumul dela Cherbourg spre New-York... Ce neputincios este omul în fața lor! Cum dispăre ca un pigmeu, El, care vrea să se urce deasupra norilor, să răvălească în ceriu, să-l detroneze chiar pe Dumnezeu, proclamând Eul de cauză a toate, stăpân peste destinele sale. Ce uricios este acest egoism! Cult de fetișism dat ființei mizerabile omenesti!!

Vino omule îngâmfat la munte și vezi și te minunează, și te convinge, că ești o nimica în fața Aceluia, care a făcut cerul și pământul și munții aceștia vecinici cu temelie neclătită de granit. Ascultă-mi povăța și dacă mai este strop de credință în tine, îți vei plecă genunchii, cum mi-se întâmplă și mie nu arare ori și vei adora pe Dumnezeu, Cel atotputernic.

(Va urma).

Dr. Al. Nicolescu.

face ceva pentru sanarea rănii. Scumpirea aceasta a alimentelor de traiu atinge deocamdată și direct clasa slujbașilor, a funcționarilor publici, cari își cheltuiesc toată răsplata muncii lor pentru susținerea familiei, nefăgăduindu-le scumpetea să poată pune ceva la o parte. Cu timpul ea va deveni un rău general, care va atinge toate clasele populațiunii și care va fi poate primejdios în urmările, ce va avea.

În un articol al ziarului „Minerva“ din București, scumpirea traiului se atribuie cartelului închiș de vânzătorii alimentelor, cari se înțeleg asupra prețului, ce au să ceară, și cari adese e exorbitant. Numitul ziar găsește, că toată afacerea aceasta e în mâna străinilor, cari astfel abuzează de ospitalitatea ce le dă țeara, și crede, că un singur decret de expulsare ar pune pe gânduri pe toți, cari contribuie la situația asta critică, prin scumpirea obiectelor de prima necesitate.

Ce se zicem de noi, unde ceice se ocupă cu astfel de operații sunt adeseori favorizații guvernelor!

Reviste.

Austria. Guvernul e pe cale să se retragă din cauza scumpetei generale. Funcționarii statului ales cei dela căile ferate, sunt nemulțumiți de îmbunătățirile ce li se pun în prospect. Partidele din parlament le-au luat parte și astfel situația guvernului Gautsch e numai de azi pe mâne.

România. Se scrie prin ziare, că cu prilejul serbarilor dela Iași Majestatea Sa Regele a înduplecat pe Mitropolitul Pimen al Moldovei, să primească a fi numit Mitropolit-primat, ca astfel să se pună capet stărilor din Biserica României. La Iași ar fi numit apoi Episcopul Timuș al Argeșului.

Rusia. Țarul a primit o scrisoare, semnată de cei mai celebri bărbați ai Europei culte, prin care se cere desființarea pedepselor corporale pentru toți condamnații politici deținuți în temnițele din Siberia, ca să nu fie tractați și închiși în aceleași localuri cu delincenții ordinari. Acest apel a fost trimis nu numai Țarului, ci și

Țarinei, președinților dela Senat și Duma imperială și directorului in-chisorilor.

Războiul italo-turc. Pe țărmul Tripolitaniei bubuie tunurile. La hotărîrea parlamentului turcesc din Constantinopol răspund acum turcii și mohamedanii din Tripolitania și Chirenaica, începând lupta cu toată hotărîrea. O sângeroasă bătălie s'a desfășurat la orașele *Benghazi* și *Dema* unde turcii nici n'au voit să stea de vorbă cu parlamentarii italieni, ci i-au primit pe aceștia cu salve de pușcă. Intată a răspuns la aceasta flota turcească, bombardând un ceas orașele, când din nou au făcut italienii încercări de debarcare. Din șanțuri însă s'a dat așa un foc asupra lor, încât au fost necesitați să se întoarcă înapoi. Orașele au fost din nou bombardate, și în urmă fiind și marea mai liniștită au putut debarca matrozii pe țărm. La Benghazi rezistență mai puțină. În schimb la Dema s'au luptat cu tot eroismul.

Mirosul pravului de pușcă scrie „Tribuna“ din Roma, a ridicat curajul matrozilor și al oficerilor noștri, încât au deschis focuri încă de pe năi asupra turcilor. Iar când au pus piciorul pe uscat erau extasiți și se aruncau în ploaia de gloanțe cu un eroism fără păreche. Turcii au fost în câteva momente scoși din întărituri și gonțiți către oraș. La casarmă s'a dat o altă crâncenă luptă până ce seara a încetat tot. Turcii câți au putut s'au refugiat în lăuntrul țerii, iar pe câmpul de luptă au lăsat 200 morți și 500 răniți. Italienii au pierdut cam 100 de morți și răniți.

Ambele orașe au fost ocupate de italieni.

De altă parte se vestește că Turcia a apelat prin trimisul său din Londra pentru intervenția Angliei. Camera turcească după vehemente discuții a votat actualului guvern încredere și e cunoscut spiritul moderat și pacinic, de care e condus marele vizir, astfel, că apelul Turciei pentru intervenția An-

NEUMAN M.

furnisor al curții și camerei ces. reg.
în KOLOZSVAR, Mátyáskirálytér 14.

Mare asortiment în veșminte bărbătești, de copii și fetițe!

gliei, se pare foarte serios. Se și vestește, că ambasadorii Angliei din Roma și Constantinopol au primit instrucțiuni, în acest respect.

Ziarele mai entusiaste publică știrea, că armata turcă s'a îngrămădit la frontiera Muntenegrului cu intenția, că dacă Italia ar ocupa definitiv Tripolisul, Turcia să se despăgubească cu Muntenegro.

După alte știri statele balcanice ar fi închiat o înțelegere după unii pentru apărarea contra Turciei, după altele chiar contra ei. Și convențiunea asta se aduce în legătură cu știrea, că Turcia ar fi intrat în tripla alianță, ceea ce ar însemna biruința politicii germane, contra celei rusești și engleze. Dacă s'ar adevăra aceasta, — scrie un ziar bulgar, — atunci Turcia are să se aștepte la noi surprinderi. Căci pe ea n'o poate salva nimic din actuala situație, decât apropierea tot mai mult de micii ei vecini.

*

Francmasonii și războiul. În două țeri au ajuns francmasonii să se instăpânească la cârmă: în Franța și Italia. În aceste țeri cercurile oficiale sunt absolut francmasone și de aceea nu lasă trecătoare nici o ocaziune fără ca să nu dea în biserică sau în preoți. Numai mai dăunăzi am amintit, cum la Toulon, la înmormântarea celor 400 de nenorociți matrozi, guvernul a stat cu pălăria pe cap până la sfârșitul ceremoniei, demonstrând și prin aceasta, că lor religia, biserica le e nimic. Italiinii, că se face un nacaz Papei, — în fruntea orașului Roma — centrul lumii creștine — au pus de primar un jidan. Și cum lumea se cârmuiește nu prin cei mulți și buni, cari nu se interesează, ci prin cei puțini și mișei, cari cunosc arta de a pune mâna pe frâne — așa și acești dușmani ai creștinilor trăiesc și înfloresc.

Dar numai acasă sunt grozavi francmasonii. Când dl Fallieres, președintele republicii franceze, se coboară în Algeria, ia bisericile

de-îndel și nu uită nici moșeele mohamedanilor, unde își învârt ochii și suspină de nici un derviș.

Pentru conduita acestor oameni iată câteva pasaje din proclamațiunea regimului italian către populațiunea Tripolitaniiei, subsemnată de generalul Caneva: În numele bunului și milostivului Dumnezeu... sub stăpânirea regelui Victor Emanuel al III-lea, pe care Dumnezeu să-l scutească... regele Italiei, pe care Dumnezeu să-l i-a în paza sa... vom apăra și sprijini toate afacerile noastre religioase și pie... popoare ale Tripolitaniiei, aduceți-Vă aminte, că Dumnezeu a vorbit în cărțile sfinte...

Așa-s francmasonii în Africa și așa acasă.

Noutăți.

Distincție. Genialul aviator inginerul *Aurel Vlaicu* a fost decorat de Majestatea Sa Regele Carol cu Coroana României în gradul de cavaler. Propunerea pentru decorare s'a făcut la ordinul Regelui pentru admirabilele sboruri dela Iași.

Felicităm pe distinsul și iubitul nostru compatriot.

Noi doctori. La universitatea din Cluj au fost promovați Sâmbăta de doctori *Avram Sedian* din filosofie și *Anchidim Pop* din științele de stat.

Hymen. *Iosefinu Petean* și *Vasilie Rusu*, abs. teol. fidați.

Știri literare. Sub direcția dlui C. Banu, profesor în București va apărea zilele acestea o nouă revistă literară „*Flacăra*”, care va avea de colaboratori, pe cei mai distinși scriitori de dincolo și de aici.

Pensionare. *Ioan Mezei*, jude la Curia din Budapesta, vicepreședintele Directoriului fundațiunii Șaluțane, a cerut să fie trecut la pensie.

Adunare poporală. Aderenții partidului național român sunt invitați la adunarea poporală, ce se va ține în *Seini* la 26 Oct. Programul va fi cel obicinuit. — La 27 n. se va ține alta la *Brașov*.

Mulțumită. Mare mulțumită se aduce din partea subșcrișului comitet parohial, generosului Domn Dr. Simeon Chetan, avocat în Agnita, care cu ocaziunea unei comisuni în comuna noastră Șaldorf, surprins plăcut de frumosul edificiu al școlii noastre confesionale gr.-cat. din nou edificată — a donat 50 cor. în scopul acoperirii șeselor de edificare a aceleia; iar 50 cor. le va administra la cassa bisericii cu ocaziunea colaudării aceleiaș. Pentru comitetul parohial gr.-cat Șaldorf la 18 Octomvrie 1911. *Ioan P. Vlad*, adm. parohial.

Dr. Victor Babeș, directorul institutului de bacteriologie din București, luând parte la congresul internațional de patologie din Berlin a ținut o conferință foarte mult aplaudată asupra pelagrei. D-sa concludă, că pelagra se produce mai cu seamă la oamenii săraci, bolnavi de malarie și sifilis, și cari se nutresc aproape numai cu cucuruz. Conferențiarul a fost împărțit de multă admirațiune din partea congresiștilor. Bine ar fi, dacă savantul profesor ar cerca combaterea acestei boale, care face ravagii în România.

Producțiunea cucuruzului în România. Serviciul statisticii generale evaluează în mod provizor producțiunea porumbului la aproximativ 43 milioane hectolitri, fiind producțiunea mijlocie a unui hectar socotită în 207 hl. Cea mai bună producțiune a fost în regiunea șesurilor Dunării, a Siretului și Prutului. Cea mai slabă în Dobrogea și în județele din Carpații Moldovei. Dela 1906 când producțiunea porumbului a ajuns la cifra de 46 milioane hectolitri, n'a mai fost o recoltă atât de bogată ca cea din 1911.

Dela universitatea din Cluj. În vreme ce numărul ascultătorilor universității din Budapesta a scăzut anul acesta, a celei din Cluj a crescut. Iată câteva date statistice oficiale: la drept 1624, la medicină 399, la filosofie 199, la matematici și naturale 85, la farmacie 98, total 2405 cu 46 mai mulți, ca în anul trecut. „*Ujság*” de unde scoatem aceste date, dă și statistica după confesiune, cea după naționalitate nu, ori poate aceea să știe, că cu toții suntem unguri. În aceasta a doua statistică aflăm 185 de ascultători greco-catolici și 173 greco-orientali cu totul 358.

Groznic incendiu la Iași. În piața sf. Spiridon din Iași a izbucnit Sâmbăta dim. un groznic incendiu, care a luat repede proporții mari și a nimicit opt prăvălii, ca tot ce se afla în ele. Pagubele se urcă la 200 mii lei. Ceeace e mai trist e că în aceste prăvălii era concentrată întreagă activitatea comercială a orașului și astfel urmările dezastrului se vor resimți.

Va apărea în curând:

Calendarul „Unirii”

pe anul 1912, care va cuprinde afară de alți articoli de cuprins literar și economic toate momentele și fazele vrednice de eternizat dela marile serbări național-culturale de azi vară dela Blaj. Calendarul va avea și număroase ilustrațiuni și în forma aceasta va fi de sigur o carte foarte practică.

Prețul 70 fil.

Comande se pot face de pe acum la redacția „Unirii” sau „Tipografia seminarială”.

Concursul-„Ceres” la 30,000 Cor.

NU-L UITA!

Condițiuni mai detaiate la toți comercianții.

Partea Literară.

CRUCIAȚII.

Roman istoric din veacul al XV.
după Henryk Sienkiewicz.

(Continuare).

85

— Noi încă suntem mulți — zise Zbisko.

— Și regele Jaghiello totuși e supărat, căci îl doare sângele cel mult a creștinilor ce s'a vărsat aici.

— Și eu cred, că de când e lumea lume, așa luptă sângeroasă încă n'a fost — zise Mazko.

În momentul asta încep să sufie un vânt puternic, ce cauză mari stricăciuni prin tabără.

— Cum suflă de turbat vântul — zise Zbisko și se acoperi cu bunda ce o avea la el.

— Cași cum s'ar auzi vaietele și suspinele de moarte ale multora — zise Mazko.

VII.

În ziua următoare vântul sufla și mai cu turbare așa, că nu-și putură ridica nici o șatră în care regele Jaghiello să asculte sfânta misă. — La sfatul principelui Vitold întregă oștirea plecă înaintea cruciaților.

Oștirea întregă plecă încetinel. Știa fiecare, că se apropie momentul ciocnirii, și cu toate că știau, că să va vărsa mult sânge, totuși aceste nu le păsa nimic, căci erau convinși, că războiul e necesar.

După ce oștirea trecu prin câmpiile dela Logdau și Tanuenberg să opri în apropierea ținutului Grünwald. — Acest loc era tare acomodat ca să se oprească aici, căci în dreapta se afla lacul Dombrovski și în stânga Limbeck, iar în față se întindea șesul imens.

Aici ridicară șatra în care Visonok, abatele servi o misă. Regele, Vitold și principele de Mazovia intrară în șatră să asculte asta misă.

Regele deveni trist. Încă pe timpul când trăia soția lui, fericita regină Jadviga voi să se lupte cu cruciații, dar acum ca rege creștin și stăpân peste Litvani se îngrozia de sângele creștinilor ce avea să se verse pe câmpul de luptă. Cei cari erau în apropierea lui spusesu, că plânge mult și se ruga și mai mult. — Spuneau și aceea, că rugă mereu pe Dumnezeu, să-i ajute să facă pace pe care o doria și el.

Dealtcum între toți polonii și litvanii numai principele Vitold a fost singurul, care a dorit războiul. Ceialalți toți erau năcăjiți și nu să temeau într'atâta de armele cruciaților, cât mai vărtos de moaștele sante pe cari le aduseră cruciații cu ei.

— Cum să ridicăm armele împotriva marelui magistr, când acela pe lângă arme poartă la gât și santele moaște — ziceau unii?

După ce s'a terminat cu prima misă, pe carele regele o ascultă în genunchi a urmat o liniște scurtă. Jaghiello eși din cort și nici nu putu să se reculeagă bine, când Zindarm se apropie călare și spuse:

— Vin germânii!

Toți încremeniră; regele deveni palid și zise:

— Fie numele Domnului binecuvântat! Unde i-ai văzut? Câți sunt?

— N'am văzut numai un regiment aproape de Grünwald, răspuse Zindarm, — dar se poate, că și ceialalți vin după ei. De departe se vede o pulvere mare.

— Fie numele Domnului binecuvântat! repetă regele.

Zbisko înfiăcărât de vestea asta zise regelui:

— Să lăsăm a doua misă pe mai târziu.

Și întorcându-se către cavaleri:

— Încălca-ți pe cai!

Cavalerii se suiră repede pe cai, dar regele dând din cap zise:

— Voi mergeți și vă pregătiți. Eu voi asculta până în sfârșit și a doua misă.

Când s'a terminat și asta, regele eși din cort și însuș s'a convins, că oștea cruciaților se apropie. — Dinspre Grünwald și Tannenberg se ridicau nori groși de prav și se părea, că întregă pădurea-i în mișcare.

Regele privi într'acolo câtva timp și-apoi se întoarse la abatele:

— Ce spune evangelia de azi?

— În timpul acela zisa Isus învățăcelilor săi: mergând botezați toate neamurile... — răspuse abatele.

Regele suspină una:

— Și în ziua aceasta sfântă se va vărsa sângele atâtor eroi bravi.

* * *

În garda de apărare a regelui însuș Zindarm alege pe cei mai distinși cavaleri: Conducătorul oștirii era prințul Alexandru, fiul principelui din Plotzk, un tânăr distins, carele în ducele învinse mulți cavaleri.

Servitorii îmbrăcară în panceră pe regele și li aduseră calul lui cel mai plăcut. Când regele se așeză pe cal, îndată i-s'a schimbat fața; se înroși repede și din ochii lui schinteietori se putea vedea, că i-a trecut orice întristare. Aceasta ținu abia câteva minute; când regele își ridică mâna în care ținea sfânta cruce și i-a binecuvântat, fața lui de nou deveni posomorită.

Intr'aceea oștea germânilor se apropiase tot mai tare. Trecură deja pe lângă Grünwald și Tanuenberg. Aripa dreaptă a oștirii o forma călăriea.

Cel care avea ochi buii putea distinge deja și colorile steagurilor și chipurile sante de pe ele. Pe unul era zugrăvită Proacurata Vergură, pe altul sfânta cruce, apoi săbii încruciate, urși și lei. — Împrejurul acestor steaguri se aflau ostașii cei mai viteji în întreagă Europa. Erau italieni, dalmatini, bavarezi, sivețieni, burgundezii, englezi, scoțieni, spanioli; cu un cuvânt toate națiunile creștine erau reprezentate aici.

Cavalerii poloni se cugetau la ciocnirea sângeroasă, căci oștirea din depărtare se vedea, ca o mare turburată, ce cu valurile-i spumegânde voiește să măture totul dinaintea ei.

Cavalerii cruciați n'au putut să atace pe poloni, căci o mare parte din ei era încă în pădure, unde nu se putea lupta nici călare nici pedestru. Ulrich, marele magistr, care abia aștepta să se ciocnească cu inamicul ținu un conziliu, că oare cum ar putea scoate pe inimici din pădure.

Fiecare și-a spus părerea dar la urmă o primiră pe a contelui din Gersdorf.

— Trebuie trimiși soli la regele; se

ducă cu ei două săbii și să spună, că marele magistr provoacă la arme pe toți polonii. Dacă șesul ar fi prea mic pentru celea două oștiri, germânii se vor retrage puțin mai înăpoi, ca și polonii să poată eși din pădure.

Solii plecară îndată în tabăra polonă. Înaintea lor mergeau șase horniști, suflând în continuu, ca sămăn că ei sunt pacinici.

Regele Jaghiello s'a bucurat mult și chemă îndată la el pe principele Vitold.

— Dar dacă dorese pace! — zise el satisfăcut.

— De-ar da D-zeu! — adăuseră oftând preoții.

Solii ajungând înaintea regelui, se coboriră de pe caii lor negri și îmbrăcați în zale de fier și făcând complimentul oficios, unul din ei zise:

— Ulrich, marele magistr, pe Maiestatea ta și pe principele Vitold va provoca la luptă. Dar văzând că aveți puțin curaj, vă trimite sabiile aceste.

Apoi așezară sabiile înaintea regelui. Apoi continuă celalalt cavaler:

— Marele magistr îți aduce la cunoștință și aceea că se va retrage puțin cu oștirea, ca nu cumva a voastră să se strimtoarească în pădure.

Cavalerii poloni scrișniau din dinți la auzul acestora, dar nici unul n'a zis nimic, deoarece-ce primul cuvânt îl avea regele.

Regele Jaghiello privi spre cer și zise întristat:

— Săbii și noi avem destule, dar primesc acest cadou, ca semn al învingerii, ce D-zeu îmi trimite prin voi. Acum soartea noastră a tuturor e în mâna Lui; El va judeca între noi și se va umili îngâmfarea voastră.

Din ochii regelui căzură două lacrimi. După depărtarea cruciaților, a dat numai decât ordin, ca oștirea polonă să se retragă din pădure și să stea față în față cu germânii.

Marele magistr privi de pe o colină cum eșiau polonii din pădure. Nu-și putea lua ochii dela ei, văzând numărul cel mare, ce se apropia tot mai tare de locul de bătăie. Nenumăratele sulii și steaguri urmau neincetat și sufletul magistrului îl cuprinsese tot mai mult văzând numărul mare al oștirii.

Doar s'a înfricat de sângele, ce va curge părău peste trupurile celor morți, ori doară de mânia oamenilor... nu, ci de frica sfântă alui Dumnezeu, care remunerează și pedepsește pe toți.

Acum numai înțălese greutățile răspunzabilității, din care cauză fața-i deveni palidă, buzele au început să-i tremure, iar ochii i-se umplură de lacrimi.

Cavalerii cruciați îl priviau cu mirare. — Ce năcaz ai stăpâne? — îl întrebă îndată.

Ulrik n'a răspuns nimic, ci plânse mai departe. Lacrimile îi curgeau șiroaie pe fața-i întristată.

Kuno Lichtenstein îi zise încet dar decia:

— În minutul acesta am avea lipsă să ne încurajezi stăpâne... Tu însă ne dai pildă rea.

Marele magistr se cutrămură. Își șterse repede lacrimile șapoi strigă cu vior înalt:

— Fiecare la locul său!

Cruciații, împraștiindu-se urmează la poruncă, așteptând semnalul de începere,

când deodată se ivi un vânt repede. Pădurea apărea cași când s'ar mișca, frunzele îngâlbinite cădeau cu miile de pe crengi, pe șes se ivi un nor de prav ce se apropia tot mai tare de cruciați.

Buciumurile încă nu răsunară din nici o parte și minutul ăsta fu cel mai înfricoșat și mai critic chiar și decât lupta.

Vântul șuera cu furie prin câmpie, ducând pe aripile lui pe Ingerul morții, când celea două oștiri se priviau cu ochi de lup una pe alta.

În momentul acesta răsunară buciurmurile litvanilor și trupele lui Vitold se năpustiră asupra germanilor. După datina lor străbună începură să facă o larmă îngrozitoare și se aruncară deapreptul asupra aripei din dreapta unde se afla și marele magistru.

Ulrik își ridică sabia și întorcându-se către Vallenrod îi zise:

— Griji! Eu am să încep! Apoi voi să-mi urmați.

Cu sabia făcu o cruce mare în aer, și la sămnuț ăsta s'au pus în mișcare patru-sprezece.

— Dumnezeu cu noi! (Gott mit uns!) — strigă Vallenrod împintându-și calul.

Cruciații plecară încet, dar pașii lor să înăspiră din ce în ce, întocmai ca o stâncă, ce se rostogolește de pe un munte și cade în afunzime; așa să năpustiră cruciații asupra litvanilor.

Abia câteva minute mai restau pânăce oștirile trebuiau să se ciocnească. Oștirea polonă întonă marșul de războiu a sfântului Vencesl:

„O Preacurată Vergură Marie,“ etc.

La auzul acestor șire trămură sabia în mâna cavalerilor, steagurile făfaiu ca nici când altădată, iar pădurea să părea că răspunde și ia acelaș imn de războiu:

„O Preacurată Vergură Marie!“

„Ajută poporului tău etc.“

Aripa dreaptă a oștirea germane începu o luptă groaznică. Țingănițul armelor, sgomotul scuturilor, urletul cailor și al celor raniți se amesteca cu sunetul sfânt al imnului de războiu.

(va urma).

Vestalina.

După M. Szalay.

I.

Se plimba în sus și în jos prin ograda strămtă a templului Vestei, Zefirul amurgului se juca așa de blând cu bucele sale blonde-mătăsoase, căzute de sub naframa albă ca neaua. Din când în când se oprea și îmbrățișa cu privirea întreg infinitul boltii albastre; buzele-i ca două fragi se mișcau, ca și cum s'ar ruga. Ceriul deveni din ce în ce tot mai închis; nori cenușii frământau bolta... Nu-i speranță ca vre-o stea să străbată prin perdeana neagră a norilor.

Însă așa fără stele atât de sărac, atât de gol, atât de rece îi părea ceriul micuței vestaline. Atât de tristă era sărmana, dar ceriul fără stele nu te mângâie. Nu se pricepe el la arta aceasta, căci doar e negru... Strălucirea, lumina, aceea te mângâie... Dar dacă nu sunt stele!...

Suferința-i era vieța, căci nu vedea în ea esență; nu înțelegea cauza pentru-ce trăește, nici scopul ce-i avea. Îi amărea zilele

întunerecul acesta mult, căci e în contra naturii sufletului. Sufletul vrea să privească în infinit, dar infinitul acesta înaintea ei era încălcit; sufletul avea să înțeleagă probleme mari, înalte ca ceriul, dar ea nu se poate feriți cu ele; sufletul vrea să zboare liber. Îndrăzneț, ca șoimul către boltă, iar sufletul ei sta închis ca o pasăre strânsă în colivie...

Simțea un gol în viața sa. Sărmana! Încă până acum era atât de fericită în pacea celor patru păreți. Sufletul îi salta de bucurie, că nu trebuie să trăească în lume, a cărei imagine obscură atâtă ură-i stărnea în inimă față de tot ce e lumesc. N'avea nici idee despre cuiburile imoralității dela oraș; lumea ei mică ca și ea se estindea numai până la templul Vestei, căreia cu o pietate atât de patriarhală îi știa nutri focul etern. Ea nu avea nici o afacere cu oamenii din oraș, deși aceia o iubeau și stimau. O salutau când mergea undeva, ba o petreceau cu privirea încă departe... departe, până-ce dispărea. Ea nu se interesa de oameni. Nu-i iubea.

Era fericită micuța vestalină. E și ușor unui copil de-a fi fericit. Dar când sufletul zboară din sfera strămtă a lumii bătrâne, când înima simțitoare pune întrebări, probleme din viața înaintea creierului copt, ori când e întors! Atunci ideile se nasc repentin, mîntea scrutază, inima dorește multe: viață completă, nu o bucată ruptă din lume. Lume eternă.

Așa o simțea aceasta de-o bucată de vreme încoace și micuța Chlorilla. Nu i-a spus nime și totuși știa, că a eșit din etatea copilăriei. E alta lumea gândurilor sale, e altul cercul vederilor, orizontul judecării, e alta inima ei. Zădarnic le privește toate aceste... e nemulțumită. Viața aceea eternă, ce i-se ofere după serviciul grozav de greu, e puțină, e nimic. Vede cum băjbăie afară în sbuciumul lumii tinerimea infectată unii se tăvăle în mocirle. Oare cu aceia să moștenească, să guste ea viața eternă? Acela va fi un chin greu... greu și nu o plăcere! Iar sângeroasa cununa de pe capul împăraților barbari, aceea și în decursul eternității v'a sta tot acolo? O, aceasta nu e drept! Nu, nu!

Și de când i-s'au încuibat ideile aceste în suflet, de când s'au tipărit adânc în fundul lui, par'că atât de desgustătoare, atât de falsă îi părea ei flacăra focului etern. Nu-l mai nutrea cu dragoste... îl urăse. Sufletul ei ar fi iubit o altă eternitate, ceva adevăr.

Avea în oraș o prețină mică: pe Iulia, nepoata prefectului orașului. Era abia de patru-sprezece ani și deja era creștină. O creștină mică, cu sufletul mare, dar în taină. Chlorilla încă auzise multe dela ea despre un mare făcător de minuni. Bărbatul acesta învățase pe oameni multe de acelea, cari îi plăceau și ei. Și de fapt atât de mărețe sunt ideile acestea: castitate, la care nu te silesc alții, dar care-și are baza sa palpabilă; frățietate, sau o inimă așa de mare, care poate cuprinde în sine toată lumea; iubirea dușmanului; un astfel de Dumnezeu, care moare pentru oameni, dar oare și după moarte rămâne cu ei pentru totdeauna...

Îi plăceau tinerei vestaline ideile acestea nouă. Se lua pe rând; plutea, trecea peste cele mai mari, iar în cele mai mici se cufunda cu toată dragostea unui suflet simțitor.

Cât de fericită e Iulia cea mică, când crede ea în lucruri de acestea atât de

minunate... Și după cum spune ea, ar fi în stare să și moară pentru ele.

A muri! E prea mult pentru o astfel de învățătură, pe care o crezi numai în parte... murmură ea mai departe.

Apoi și-a pus întrebarea, că oare ea fire-ar în stare să moară pentru o astfel de învățătură, pe care ar iubi-o mult? Entuziasmată de-un astfel de ideal, cum e al creștinilor, ar fi în stare să priviască în ochii scobiți ai morții? După-ce s'a adâncit mai tare în întrebare, într'un moment sfânt, a simțit, că ar putea muri și încă cu zimbetul pe buze. Pentru o astfel de eternitate cum să nu poată muri!

Dar după aceea iar s'a întristat. Oare, ce fel de învățătură e aceea, pe care ar putea-o iubi atât de mult? Sau în general: există poate și o astfel de iubire?

Privește spre cer. E serios, negru ca ținundra, o undă de jale, de întristare-ți cerne în suflet. Numai departe... departe spre soare-răsare își tremură o stelută razele palide..

Chlorillei îi părea bine, în sfârșit și aceea e un strop de mângâiere... O stea...

(va urma)

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Contabilitatea la societăți colective, comandite și la societățile pe acțiuni, de I. C. Panțu, profesor la școala superioară de comerț din Brașov. O broșură de 70 pagini, octav mare. Se recomandă băncilor noastre, funcționarilor și tuturor, cari au legături cu băncile: preoților și învățătorilor pentru a-și procura această broșură folositoare cu prețul de cor. 1.20, dela *Librăria Seminarială* Blaj. Cuprinsul este următorul: *Introducere*. I. Societățile colective cu exemple practice pentru esplanări asupra împărțirii profitului. II. Societățile în comandită. III. *Societățile anonime sau pe acțiuni*. 1. Considerații generale. Inițierea societății și amănunte despre acțiuni. Inițierea de fonduri. Spese de fondare. Imprumuturi. 2. Contabilizarea la inițierea societăților pe acțiuni. Contabilizarea pentru încasarea capitalului de-odată și în rate. Încheierea anuală a registrelor, cu exemple. Distribuția profitului și contabilizare hotărârilor adunării generale. Impărțirea dividendelor, a tantiemelor și trecerea acestora în registre. Contabilizarea fondului de rezervă. Inițierea altor fonduri. Contabilizarea la o nouă emisiune de acțiuni al pari și peste pari. Emisiunea obligațiilor cu prioritate și contabilizarea acestora. Emisiunea scrișorilor fonciare. IV. Societățile comandite pe acțiuni.

*

Em. Elefterescu: *Cartea neamului pe 1912*, cuprinzând alături cu calendarul, datele istorice, tradițiuni, credințe și datini populare, toate arangiate după luni și zile, afară de aceea bucăți literari și învățături, după lipsele și trebuințele țărânului. Anul II. prețul 2 cor.

*

Em Elefterescu: *Necesitatea religiunii pentru omenire*, ediția II. revăzută și adaogită prețul 50 b.

*

Goethe: *Hermana și Dorotea*, traducere în hexametri de Maria Baiulescu. Brașov, pretul 85 b.

*

D. Horia Petra-Petrescu: *Publicul nostru și teatru*, conferință cetită în a II. ședință a „Societății pentru fond de teatru român în Blaj la 30 Aug. 1911. Retipărire din „Românul“.

*

Sp. Cegăneanu: *Obiecte bisericesti* din secțiunea eclesiastică a muzeului național de antichități din București, studiate și descrise, cu ilustrațiuni frumos executate. București 1911.

*

I. Pop Florantin: *Anecdote alese*, ediția II. București 1911 cuprinde afară de anecdotele puțin sărate și trei poeme: „Cântarea neamului“, „Mama Tudora și Moartea lui Decebal“.

*

Dr. IZIDOR MARCU:
Teologia pastorală volum I.
Didactică pastorală f. 8° 408
pag. 4 cor. Vol. II. Liturgica
f. 8° 586 pag. 5°40 cor. Sunt
indispensabilele fiecărui preot.

Se pot primi dela **Librăria Seminarului teol. gr. cat. din Blaj** cu prețul 9°50 cor.

*

1. Teologia dogmatică fundamentală de **Dr. V. Sucu prof.**

vol. I. *Apologetica creștină* fco. 5°30
vol. II. *Tradițiunea și Bis.* fco. 5°30

2. Teologia dogmatică Specială.

vol. I. *Dumnezeu Unul, sf. Treime, Dumnezeu Creatorul, Intruparea Domnului și Grația.* fco. 7°30 cor.
vol. II. *Sacramentele și Eshatologia.* fco. 7°30 cor.

3. Hipnotism și Spiritism 1°50

Preaveneratul Conzistor Arhiepiscopesc a permis să se poată procura aceste cărți din casele bisericesti pentru biblioteci. — Să află de vânzare la **Librăria sem. teol. Blaj—Balázsfalva.**

*

Icoane din luptele Bisericii de L. Roșiu, format 16° mare pe 466 pag. Broșare elegantă. — 7 colori. — Prețul 3 coroane; pentru România 3 lei 50 bani. *Intreg venitul e destinat pentru „Mausoleul Bunea“.* Profesorul universitar de ist. bis. dela facultatea teol. din Budapesta a numit traducerea ungurească a „Icoanelor“: „*Lucrare actuală și de mare diligență... plină de eugetări cari de cari mai frumoase... apologie animată... scl. scl.“*

Considerând și scopul pentru care s'a oferit, ar face frumoasă misiune toți cei ce ar desvâli-o în cercuri cât mai largi. După 25 exemplare — unul gratuit. — Se poate procura dela **Librăria Arhidiecezană (Blaj).**

Banii de răscumpărare ai fiecăruia se cointează public.

*

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor **Obedeanu** reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la **Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj.** — Prețul tabloului cor. 1°50 fil.

Proprietar-editor: **Aurel C. Domșa.**
Redactor responsabil: **Augustin Gruția**

MOBILE

Dormitoare, prânzere, chilii de domni, saloane, aranjare completă de hotel, cafenele și castele, mobile de fier și de aramă, tapete, perdele, policandre și pianuri se spedează ori unde

cu bani gata sau în condițiuni de plată foarte favorabile.

Un mare și pompos album de mobile 1 cor. La aranjări complete se trimite agent cu modele, ori unde, fără a se socoti spese pentru asta.

Modern Lakberendezési vállalat
Budapest, IV., Gerlóczi-utca 7. sz.
(88) 4—104 (Központi városháza mellett).

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

==== **SIBIU** ====

Strada Cisnădiei 5. Strada Cisnădiei 5.

==== recomandă ====

☛ **Asigurări împotriva focului** ☛

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

☛ **Asigurări pe viață** ☛

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apadute,

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910	K.	5.003.540-78
Capitale asigurate pe viață achitate	„	4.834.801-12
Starca asigurarilor cu sfârșitul anului 1910	foc „	119.839-92 —
Fonduri de întemeiere și de rezervă	vieată „	11.020.266 —
	„	2.428.317 —

☛ **Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.**

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(38) 65—?

A apărut

ANTOLOGIONUL

sau

MINEIUL

tomul I. carele cuprinde în sine *slujbele dumnexestilor sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților* de pe lunile: Septembrie, Octombrie, Noiembrie și Decembrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 cor. și se spedează imediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II. se va fixa ulterior și va fi în raport cu prețul tomului I.

A apărut

Apostolul

sau **Faptele și Epistolele sf. Apostoli f' 4.**

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.